

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotione boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

Primus gradus Paupertatis omnia propter Christum voto emisso
relinquere. Cap. 4.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77843)

Primus gradus Paupertatis, omnia propter Christum voto emisso relinquere.

CAPVT IV.

COGNITA sanctæ paupertatis tum natura, tum necessitate, tum præstantia, ad eius gradus exponendos accedamus: quos nonnulli ex doctoribus variè numerarunt. Sed nos, qui religiosis hoc opus dicamus, eos gradus in medium proferemus, quos ipsi ordinatè debeant ascendere. Nam pro ratione status sui, & contemptus huius seculi, quem proficiuntur, illis incumbit aliquas actiones huius virtutis arripere, quas pauperes spiritu tantùm, quorum est, res temporales sine immoderato affectu possidere, non tenentur obseruare. Primus ergo religiosæ paupertatis gradus est, quo homo ad perfectionem, per vitam religiosam vocatus, omnia temporalia, quæ acta habet, aut in posterum habere potest, per votum paupertatis emittit, & nudus post Christum nudum ire contendit. Meritò primus gradus, quoniam ab eo vita religiosæ sumit exordium. Qui enim sua nec dum dimittit aut necdum illis dimissis votum paupertatis fecit, religiosum statum non habet, nec religiosus potest vocari. Vnde & nouitij qui in tyrocinio religionis probantur, verè & essentialiter religiosi non sunt, quousque tempore probationis elapso, votis se paupertatis, Castitatis, & Obedientiæ constringant. Quare & ante emissionem votorum vel tacitam vel expressam, impune possunt ad seculum redire, & habitum religiosum deponere, diuitias quaerere, uxorem ducere, & pro suo arbitratu se gubernare. Non tenentur ad caeremonias ordinis, licet eas, ut assuecant, obseruent nec obligantur, ea quæ sunt regulæ, custodire. Quod si nonnullis priuilegijs religiosorum gaudeant, non est quia religiosi sunt, sed quia cum sint in via ad statum religiosum suscipiendum; vult mater Ecclesia illos quasi donis quibusdam ad statum, ad quem à Domino vocantur, animare. Et quemadmodum ille, qui ius habet ad regnum, licet nondum sit rex, aliqua habet in republica priuilegia, & aliquos honores congruos illi, qui post modicum futurus est rex, ita æquum est ut ille, qui ob assumptum habitum, quasi ius habet ut religiosus sit, aliquas prærogatiuas habeat conuenientes illi, qui post paucos menses futurus est religiosus. Hæc cum ita sint, perfectus pauper futurus, & per paupertatem perfectam ad diuitias celestes sanctis preparatas ascensurus; ab hoc gradu initium sumat, ut omnia sua, nec obolo reseruato, dimittat, ut pauperibus tribuat, ut voto emisso, se Christi sectatorem profiteatur, ita ut propter illum omnia contempnat. Concipiat animo ardentia perfectionis desideria; interrogetque dominum & saluatorem suum, quoniam modo eam consequi poterit. Audier autem ipsum dicentem sibi: Si vis perfectus esse, vade, vende quæ habes, & da pauperibus, & veni, sequere me! Et quandoquidem voluit esse perfectus, vendat, & distribuatur, & dimittat sua, ut possit expeditius Christum imitatione sequi, & ad fastigium perfectionis, quam in sponsam concipit, peruenire.

Non erit tibi difficile, o vir felix, qui ad religionem vocaris, & verè felix, si vocationi responderis, & vitam tuam vocatione dignam institueris, non erit tibi difficile, res tuas, licet totam mundum possideas, re-

Alinquere: si bona paupertatis, & incommoda bonorum temporalium consideres. Bona paupertatis iam audisti, cuius beneficio diues eris & beatus, & rebus ad vitam necessariis sine molestiis, & anxietatibus, & curis vteris, & in præmium centuplum (de quo postea) & vitam æternam recipies. Incommoda autem diuitiarum quis enumeret? Sicut enim arbores vacuas, & fructu carentes, nemo tangit, arbores verò fructibus oneratas quisque pomis spoliatur, earumque ramos discindit: Sic pauperi nemo molestus est; diuites verò, consanguinei, amici, famuli, & reliqui opibus eorum egentes, mille molestiis afficiunt. Sauritas diuitis, id est, abundantia diuitiarum, non finit eum dormire, nec inter curas & anxietates iucundam quietem captare. Diuitiæ sunt seminaria discordiarum, quarum causa etià inter propinquos & fratres solent odia & rixæ suboriri. Abraham & Loth satis propinqui erant, postquam autem ditati sunt, statim orta sunt iurgia inter pastores eorum. Nec poterat eos capere terra, ut habitarent simul (ait sacer textus) erat quippe substantia eorum multa, & nequibant habitare communiter. Facultatum multitudo, inquit Chrysostomus, statim causa est discensus, diuisionem operatur, concordiam impedit, & cognationis vinculum dirimit. Diuitiæ sunt catena, & compedes, quibus diabolus mortales illaqueat, quas auctore Bernardo iustus per os Davidis abiectisse se gaudet, cum canit: Quoniam ipse, scilicet Dominus, liberavit me de laqueo venantium, & à verbo aspero. Verba sancti huius doctoris sunt. Sed ecce quia iam venatores, & bestias nouimus; quisnam sit laqueus iste, quaerendum est. Nolo ego adinuenire ex me, nec dubium aliquod tradere vobis. Ostendat nobis Apostolus laqueum istum, ipse enim venatorum illorum non ignorat cogitationes. Dic nobis, inquam, beate Paulè, quis sit laqueus iste diaboli, à quo se liberauit fidelis anima congratulatur? Qui uolunt, inquit, diuites fieri in hoc seculo, incidunt in tentationes, & in laqueum diaboli. Ergone laqueus diaboli diuitiæ sunt huius seculi; Heu quam paucos inuenimus, qui ab hoc laqueo liberari exultent, quam multos, qui dolent, quod parum sibi uidentur intrinse, & adhuc quantum possunt ipsi se inuoluere, & intricare laborant! Vos qui reliquistis omnia, & secuti estis, non habentem ubi caput suum reclinetis, filium hominis, exultate, & dicite: Quoniam ipse liberavit me de laqueo venantium. Confitemini illi roto corde, tota anima, tota virtute, & ex ipsis medullis cordis gratias ei agite dicentes: Quoniam ipse liberavit me de laqueo venantium. Sic ille.]

Diuitiæ sunt onera, quarum curis & sollicitudinibus oneramur, & opprimimur, & quo quisque ditior est, eo absque dubio incedit onustior. Onus autem hoc diuitiarum ideo pertimescendum est, quia non tam corpus quam mentem opprimit, & sæpe immoderatè dilectum in terra mergit. Augustinus sanè hac ratione diuitem ad eleemosynas erogandas impellit, quod si erogat ex parte, suum pondus alleuiat. Quid est quod dicis, ait, quid est quod dicis, ego diues, ille pauper? Sarcinam tuam commemoras, pondus tuum laudas? Et quod grauius est, constrinxisti ad te sarcinam tuam, ideo non potes porrigere manum. Onera te, liga te: quid te iactas? quid te laudas? Solue vincula tua, minue sarcinam tuam. Da comiti, & illum adiutas, & te releuas. Inter has voces tuas laudantes sarcinam tuam, adhuc Christus petit, & non accipit: & obtendis nomen pieratis crudelibus uocibus, & dicis: Et quid seruo filiis meis? Non dissidet ab hoc sensu Augustini Grego-

Ecds. 11

Gen. 13. 6.

Chrysost. hom. 33. in Genes.

Pf. 90. 3. Bern. ser. 3. in eundem Pf. salmum.

1. Tim. 6. 9.

Pf. 90. 3.

Aug. lib. de discip. Christi. c. 8. To. 9.

Matth. 19. 21.

Iob. 15.
26.

Greg. lib.
12. mor. c.
22.

Ion. 4. 6.

Amb. lib.
1. de Casu.
c. 5.

Ecc. 5. 12.

Baruch.
3. 17.

rius, qui licet alia via, diuitias, onera & sarcinam esse, testatur. Illud enim Iob: Et pingui ceruice armatus est. Ideo impio diuite intelligit, qui aduersus Deum quasi diuitis armatur, cum ex rebus temporalibus tumens, atque superbiens, contra precepta veritatis erigitur. O arma miseri ponderis plena, quibus iniquus in huius mundi mare submergitur, & peccatis onustus in gehennam ducitur! Sed hoc onus cum onus mentis sit, hoc pessimum habet, quod oculos nostros obcaecat, & dum terrena nimio affectu consideramus, caelestia videre non possumus. Et secundum hunc intellectum idem Beatus pater de diuite peccatore illud, quod statim in Iob sequitur, pulcherrime interpretatur. Operuit faciem eius crassitudo, & de lateribus eius aruina dependet. Visus quippe in facie est, in qua & prima corporis honorabilior pars est. Non ergo ait in merito, mentis intentio per faciem designatur, quam quolibet veritatis, illuc videmus. Faciem ergo crassitudo operit, quia desiderata terrenarum rerum abundantia oculos mentis premit, & hoc quod in eis esse honorabile debuit, ante Dei oculos foedat, quia curis multiplicibus aggrauat. Haec ille. Qui & statim aruinae nomine de lateribus impij diuitis dependentis illos intelligit, qui auxilio eius roborati mala patrare non cessant. Sed esto quod diuitia aliquid boni habeant, certe ex eo contemnenda essent, quia instabiles sunt, & paruo tempore durant. Fecit Deus hederam, qua Ionam protegeret, & statim parauit vermem ascensu disculi, qui hederam corroderet, atque consumeret. Sic & diuitis, quae diuites ab actu defendunt, non vnus sed multi vermes parati sunt, a quibus post paululum destruantur. Si autem aliquantulum durent, saltem vermem mortis non possunt effugere, in qua diues suis bonis exiit, & ad reddendam rationem vsus eorum ad terribile iudicium euocatur.

Sed ab hoc argumento superfedendum est, de quo innumera a sanctis patribus scripta sunt. Solum dicamus, res temporales difficillime sine nimio erga eas affectu, ac sine labe auaritia, possideri. Quae autem sint auaritia mala, vnus Ambrosius luculenter exponat. Nam quid, inquit, de auaritia dicam, insatiabili pecuniae cupiditate, & quadam aeri libidine, quae quo plura abstulerit, eo magis inopem esse se credit. Omnibus inuida, sibi vilis, in summis diuitiis inops, affectu extenuat, quod censu abundat. Nullus rapiendi modus: vbi nulla mensura cupiendi. Sic inflammat animum, sic igne suo patet animum, ut hoc solo distet, quod illa formarum adultera sit, ista terrarum elementa concutit, mare sulcat, terram effodit, caelum votis faugat, nec sereno grata, nec nubilo, condemnat proventus annuos, terribisq; terrarum arguit. Sed haec aegritudo est animae, non sanitas. Denique Ecclesiastes dicit: Est languor malus, quem vidi sub sole, diuitias custodire in malum possidentis eas. Et supra: Qui diligit argentum, non satiabitur argento. nec est finis acquisitionis eorum. Tu ergo o homo Dei, qui ad religiosam vitam vocaris, si adhuc amore diuitiarum ligatus es, veras diuitias inquire, si quæris thesauros, ut inquit idem Beatus pater, accipe inuisibiles, & occultos, quos in caeli altissimis, non quos in terrarum venis, requiras. Esto pauper spiritu, & eris diues qualicumque ceu, quia non in abundantia diuitiarum vita est hominis, sed in virtute, ac fide. Ista te diuitia verum diuitem facient, si sis in Deum diues. Itaque ista consideratio, molestiarum, & multiplex occasionis peccatorum, quae in diuitis est, & multorum bonorum, quibus religiosa paupertas abundat, eum, qui ad vitam religiosam vocatur, satis incitabit, ut paupertatem, non

tem tranquillitatis, & diuitias, curarum fontes, & peccatorum occasiones contemnat.

Sed videndum est nunc, quas hic primus paupertatis gradus, quali partes contineat. Qui enim vult eum retinere, primo omnia sua, nulla re quantumuis minima seruata, effundat, atque relinquat necesse est. Nam si aliquid sibi possidendum custodierit, religiosam paupertatem, cuius substantia est, ut omnia temporalia relinquatur, nequaquam habebit. Illudque tantillum, quod sibi seruat possidendum, satis erit, ut mentis necessaria tranquillitate careat, ad vacandum Deo, & se manifesto discrimini defectionis exponat. Quare Hieronymus ait: Non partem bonorum tuorum vende, sed omnia. Et Cassianus, tria vitia detestanda, quibus religiosum aliquando in paupertatem delinquant, enarrans, tertium esse ait, quo quis infelix partem suorum bonorum abiicit, partem relinquit. Sed quia non tantum hoc tertium, verum & duo priora aduersus hunc primum gradum militant, omnia referenda sunt. Triplex, inquit, est huius Valetudinis morbus, qui ab vniuersis patribus aequali detestatione danatur. Vnus hic, cuius superius descripsimus labem, qui decipiens miserabilem quosque, ea, quae ne antea quidem, cum in saeculo degerent, possidebant, congregare persuadet. Alius, qui haec, quae in primordiis suae renuntiationis abiecerat, postea resumere ac rursus desiderare compellit. Tertius, qui initio malo vitioque contractus, & ab imperfectione incipiens, eos quos semel hoc tempore mentis infecerit, paupertatis ac dissidentiae timore perterritos, spoliare se cunctis mundi facultatibus omnino non sinit; easque pecunias, vel substantias, quas vitique renuntiantes abiicere debuerant, referuantes, ad Evangelicam perfectionem numquam peruenire concedit. Quartum trium ruinatum exempla, in scripturis sanctis etiam inuenimus non leui poena fuisse danata. Nam Giezi, ea, quae nec antea quidem possederat, volens acquirere, non modo gratia prophetiae non meruit possidere, quam per successione velut hereditaria a suo habuit magistro suscipere, verum etiam e contrario aeterna lepra sancti Elisei maledictione perfunditur. Iudas autem volens resumere pecunias, quas antea Christum securus abiecerat, non solum ad prodicionem Domini lapsus, Apostolatus perdidit gradum, sed etiam vitam ipsam communi exitu finire non meruit, eamque violata morte concludit. Ananias vero, & Saphira referuantes partem quandam ex his, quae possederant, Apostolico ore morte mulctantur. Hucusque ille. Omnia ergo abiicienda nobis sunt, si hanc virtutem prestantissimam inchoamus diligere, ut possumus & nos dicere cum primis huius status professoribus: Ecce nos reliquimus omnia, & ut Deus ipse incipiat esse nostra substantia, nostraque possessio. Nam cuius rei gratia aliquid nobis custodiemus? An ut nostris necessitatibus prouideamus? Sed hoc iudicium apertum est pusillanimitatis & dissidentiae, quasi ille Dominus, qui nos ad desertum vocat, non possit nos ex suis opibus sustentare, nisi aliquid contribuamus, & ad humanam necessitatem subleuandam adiuuemus. An ut in rebus terrenis occupemur? Sed opus, quod aggressi sumus, perfectionis assequende tam grande, & sollicitudinis plenum est, ut terrenam occupationem sibi adiungi non exigit, sed totam mentem, & totum tempus requirat. An ut a consanguineis, & propinquis inquietemur, qui id paruum, quod retinemus, extorquere contendunt? Sed stultum est, nos, qui a mundo diceamus, illa retinere, quorum causa mille curis aliorum & querimonis implicamur. Relinquamus ergo omnia, ut Deo fidentes,

& a curis

Hier. ad Demetri.

Cassian. lib. 7. cap. 14.

4. Reg. 5. 26.

Matt. 27. 5.

Act. 5. 3.

Matt. 19. 17.

& à curis, & molestiis expediti, Deo & saluti nostræ vacare possimus.

Deinde oportet vt paupertatis amator, non tantum actione, sed multo magis affectu & voluntate (vt dictam est) omnia quæ habebat, abiciat. Quid enim refert, bona temporalia digito, id est, actu externo relinquere, & tota manu, id est, affectu voluntatis retentare? Certè qui sua affectu retinet, licet opere relinquat, testimonio Marci Eremitæ viri sanctissimi, ac Ioannis Cassiani, Euangelicus pauper non est. Ille sic ait: Nonnulli verò, etiam carentes opibus, affectum auaritiæ fouemus in rebus leuissimis, ideòque miserrimos sumus his, qui multa possederunt, quia relictis vniuersim prauis affectionibus, quasi Deum lateamus, calliditati voluptatis affectum adiungimus. Fugientes enim auaritiã, nõ fugimus voluptatem: non recondentes aurum, res viles coaceruamus: magistratum, atque imperium repudiamus, gloriam tamen, & honorem eorum, quouis modo veneramus. Relinquimus possessiones, harum tamen fruitionem non auersamur. Hic verò de his loquens religiosus, qui monasteria fundare, & in Abbatibus præfici cupiunt, hæc inquit. Qui si in veritate viam perfectionis inquirerent, hoc potius tota virtute perficere niterentur, vt scilicet exuti non solum pecuniis, sed etiam affectionibus pristinis, & distentionibus vniuersis, semetipsos singulares, ac nudos, ita sub seniorum imperio collocarent, vt curam non modò aliorum nullam, sed nec sui quidem gererent. E contrario autem euenit, vt dum fratribus præse festinant, nunquam senioribus ipsi subiiciantur, & à superbia inchoantes, dum alios instituere cupiunt, nec discere ipsi, nec agere ea, quæ sunt docenda, mereantur. Hæc ille.] Et quidem hæc vera sunt. Nam si temporalia solo opere, non vero affectu relinquamus, non tam virtutem paupertatis assequimur, quam miseram mundanorum quorundam mendicantem incurrimus. Sicut enim istorum miseria est, quòd diuitias non habent, quas corde desiderant, ita & nostra miseria, & stultitia erit, si quæ opere deseruimus, corde & affectu cupiamus. Simulque quasi duas personas induimus virorum & infantium: viri sumus, qui virili mente concepta res terrenas abiciimus; pueri autem, qui huius mundi vilitatibus, & puerilitatibus adhaerescimus. Nec aduertimus quia terrena relinquere, medium est, vt ad cor mundum veniamus, si autem affectu rebus terrenis adhaeremus, accepta insipida medicina, ex culpa nostra minimè optatam sanitatem assequimur. Bene proinde Henricus Harpius, omnia sola actione relinquere, imperfectissimam paupertatem vocat, & homines sic rebus renuntiantes terrenis, pauperes esse coram hominibus, non coram Deo, merito autumat, quoniam testam dumtaxat paupertatis habent, nucleum verò, scilicet affectum à terrenis auulsum, qui in virtute, & in voto paupertatis præcipuus est, habere contemnant.

Hæc autem, quæ quisque habet, si velit religiosam paupertatem sectari, non debet temerariè effundere, aut perdere, sed prudenter distribuere. Quod Theophylactus à Domino putat fuisse mandatum, dum ita legit: Vende quæ habes, & distribue pauperibus.] Habuit, inquit, & distribuendi verbum emphasim quandam, vt cum diiudicatione, & non fortuito dispergantur bona.] Et id profectò ita intelligendum est. Nam Dominus, qui amator est ordinis, & sapientie initium, ac origo beneficentiæ, non vult, diuitias homini dadas, inordinatè aut temerariè, aut inuulter effundi, sed cum merito dantis, & cum vtilitate accipientis distribui.

A Sed ista sapiens & vtilis bonorum distributio id omnino postulat, vt bona, quæ relinquimus, pauperibus erogemus. Quod manifestè Dominus ipse, qui ad paupertatem incitauit, iubere non omittit. Vende, inquit, quæ habes, & da pauperibus.] Atque alio loco: Vendite quæ possideris, & date elemosynam.] Eleemosyna autem non diuitibus, sed indigentibus, & pauperibus debet offerri. In hanc autem sententiam, tanquam pronuntiatam à Domino, Patres sine vlla hæsitatione conspirant. Hieronymus quodam loco ait: Non diuitibus, non propinquis, non ad luxuriam, sed ad necessitatem, siue ille Sacerdos sit, siue cognatus & affinis, nihil in illo aliud consideres, quàm paupertatem. Laudent te esurientium viscera, nõ ructantium opulenta conuiuia. Et rursus alio loco: Non dixit, da filiis, da fratribus, da propinquis: quos etiam si haberes, iure iis Dominus præferretur: sed da pauperibus, immo da Christo, qui in pauperibus pascitur: qui cum diues esset, pro nobis pauper factus est. Et iterù alio: Cumque vendideris, da pauperibus, non locupletibus, non superbis, da, quo necessitas sustentetur, non augeantur opes. Pars sacrilegij est, rem pauperum dare non pauperibus. Et Basilius: Equidem ex hoc colligo, qui hac mète à suis discedat, hunc huiuscemodi curam de parte patrimonij sui, nullo modo oportere negligere, contraque illud accurare, vt cum eam omnem diligentissimè secum abstulerit, eam veluti rem iam Domino consecratam summa cum religione distribuatur, vel ipse perse si huiuscemodi muneri scienter administrando esse ipse par possit vel per alios, quos antè maxima adhibita diligentia delegerit, qui que certissima dederint documenta, posse se illam fideliter ac prudenter distribuere, cum illud persuasum sit, non vacare periculo, siue propinquis suis illam relinquat, siue in ea distribuenda, cuiusuis, nulla adhibita delectatione, opera vsus sit. At demum Bernardus: Nihil sibi retineat, nihil suis, ne modicum fermentum totam massam corrumpat. Sunt enim, qui sibi retinent aliquid, Dominicæ vocis obliuiscunt, qui non suam venit facere voluntatem: & in ipsis quoque sanctorum collegiis proprio, aut desiderio, aut fortasse consilio importuniùs adherentes, scioli sese faciunt, de se sibi aliquid retinentes: quos penitus abnegasse, & diuinæ prouidentie, ac obedientie patrum consiliis quoque spiritualium virorum debuerant commisisse. Sunt enim, qui propinquis retinent, & amicis, quod abiciunt à seipis, pro eorum prosperitate præsentis, inani proflus & sæculari solitudine astuantes. Crudeles planè, qui nequaquam proximos diligant tanquam se; crudeles, inquam, vel in se, vel in suos: imò, quod verius est, in vtroque. Hæc omnia Patres, & multa alia, quæ consulo omittuntur. Iniungitur itaq; paupertatem sectaturis, vt sua distribuatur pauperibus, vt scilicet diuitias, quas dimittunt, bene collocet, & vtiliter expendant, dum eas non luxui superbiorum diuitum, sed necessitati indigentium seruire faciunt. Ac iuxta præceptum Domini, faciunt sibi [amicos de mamonâ iniquitatis, qui recipiant ipsos in æterna tabernacula.] Duplicique ratione (vt alias nunc omitamus) regnum cælorum mereantur. Primo, quia sua reliquerunt: & secundo, quia pauperes refecerunt, & amicos, qui eos patriam cælestem ingredienti recipere, compararunt.

B

C

D

E

At fortassis aliquis quærat, an aliquando liceat fugientibus sæculum, sua bona parentibus, aut fratribus, aut propinquis, aut amicis erogare? Namque si Dominus hæc temporalia pauperibus distribuenda præcipit, videtur mandati violator, qui ea aliis quàm pauperibus dare presumpserit. At nos dicimus,

Matt. 19. 21. Marc. 10. 21. Luca 12. 33. Hier. ad Demetriad.

q. 1. ad Hebræos.

In consolat. ad Pammach.

Basilius. 9. f. 1. dist.

Bern. in illud, Ecce nos reliquimus, &c.

Luca 16. 9.

Marcellus Eremitæ in consolat. cum sua anima.

Cassian. col. 4. c. 20.

Harpius in director. mortificat. 1.

Theoph. ad c. 18. Luca. Matt. 19. 21.

quod si propinqui, aut amici, sunt pauperes, & rebus nostris ad vitam iuxta decentiam sui status trahendam indigeant, laudabile est illis, non tanquam propinquis solum, sed tanquam propinquis, aut amicis pauperibus nostra relinquere. Id enim, & charitas, & prudentia, & aliorum edificatio omnino exigit. Charitas quidem, cuius ordo in actibus amoris, & beneficentiae propinquo extraneis preponit. Si autem illi sint pauperes, licet non ex aequo, non propter coniunctionem sanguinis, aut veterem amicitiam, efficiuntur elemosinae nostrae subsidii indigni, modo potius ex eo ipso sunt, & ab omnibus iudicantur magis digni. Prudentia vero quia propinquis pauperibus nostra erogantes, discretum satis medium ponimus, ut ab eis in statu religioso quieti relinquamus. Nam quid aliud debuimus facere, nisi nostra illis concedere, ut de cetero sibi persuadeant a nobis iam mundo mortuis, & quasi ex testamento bona nostra illis legantibus, nihil aliud subsidii temporalis posse sperari? Ad demum edificatio, quoniam scandalum ingeneret, & crudelitati tribueretur, extraneorum tantum misereri, & propinquorum pauperum nullatenus recordari. Nec ad hanc rem confirmandam desunt sanctissimorum virorum exempla. Nam & magnus Antonius saeculum fugiens (narrate Athanasio) partem suorum bonorum sorori concessit. Et Fulgentius Ruspensis Episcopus, ac ipse sanctissimus, & Doctor egregius, a mundo discedens portionem substantiae contulit matri.

Et Ambrosius sapienter ait. Est etiam illa probanda liberalitas, ut proximos seminis tui non despicias, si egerere cognoscas. Melius est enim, ut ipse subuenias tuis, quibus pudor est ab aliis sumptum deprecere, aut alicui postulare subsidium necessitati, non tamen ut illi ditiores eo fieri velint, quod tu potes conferre inopibus. Causa enim praestat non gratia. Neque enim propterea te Domino dicasti, ut tuos diuites facias, sed ut vitam tibi perpetuam fructu boni operis acquiras, & pretio miserationis peccata redimas tua. Putat se parum poscere? Pretium tuum quaerunt, vitae fructum adimere contendant. Et accusat quod eum diuitie non feceris, cum te ille velit aeternae vitae fraudare mercede. Concinit quoque Simo de Cassia, qui sic ait: Attamen in renunciatione eorum, forma distribuendi adiecta est, ut non parentibus, cognationibus, & amicis, sed pauperibus largiantur. Sed nec et ipsi propinqui excluduntur, si eos paupertas includit, ut dicitur charitas Dei, & proximi paupertas in largitione sint causa. Et Philo Iudaeorum discretissimus illos Marci discipulos Alexandriae ex Iudaismo conuersos laudibus effert, quod a mundo secedentes sua bona cognatis donauerint. Haec, inquit, vitae instituto qui se addicunt, non ex more, aut rogati id faciunt, sed amore correpti rerum caelestium, & quasi furore diuino perciti, donec ad contemplationem illam desideratissimam perueniant. Deinde praeter immortalis vitae beatam cupidinem, quasi iam hac mortali defuncti, facultates suas relinquunt liberis, aut cognatis, vltro eis possessione cedendo, atque etiam sociis, & amicis, si cognati desint. Oportet enim, ut qui perspicaces diuitias adeptus est, caecus illas relinquat metibus caecitientibus. Anaxagoram & Democritum celebrat Graeci, quod praeter amore Philosophiae praedia sua pecori compascua reliquerint. Probo hos viros contemptores pecuniae. At quanto praestantiores, qui non pecoribus suas possessiones depascendas permiserunt, sed impederunt ad subleuandam egestatem cognatorum, amicorumque, ut egerere desinerent? Illud enim inconsideratum, ne dicam insanum, factum fuit virorum Graecis laudatorum sapientiae nomine: hoc vero sobrium, & magne prudentiae. Quid aliud hostis face-

A ret excisis arbutis, agrorumque vastato, redigēs aduersarios ad inopiam, quam quod suis cognatis fecit Democritus, vltro illis concessit pauperie, non tam malo animo, quam per inconsiderantiam, & alienam utilitatis negligentiam? Hi certe multo prudentiores, & magis suspiciendi, ut non minus philosophiae cupidi, sed prouidi magis, quam negligentes: quippe, qui sua donare maluerunt, quam perdere, quo & sibi prodesse, & aliis, dum alios opibus iuuat, se philosophiae studio. Sic ille. Sed in hac re, qui errare nolit, nec immoderato affectu erga propinquos duci, deberet viros sapientes spiritualibusque consulere, ut ex eorum sententia (qui res liberis & prudentius aspicunt) bona sua taliter in propinquos distribuatur, ut non luxui aut effrenato desiderio eorum, sed indigentiae prospiciat, & ex reliquis bonis pauperibus ex charitate subueniat.

B Ea etiam dubitatio alicui etiam negotium faceret, an deceat, bona, quae quisque habet in saeculo, religioni, aut cenobio tribuere, in quo habitum religiosum induit. Videtur enim is non tam bona temporalia deferere, quam secum in vitam religiosam adducere. Sed si ista aequa lance libremus, laudabilissimum esse videbimus, in usus religionis bona eius, qui religionem ingreditur, erogare. Quoniam & religiosi pauperes sunt, & non quicumque pauperes, sed iusti, & Deo consecrati, & perfectionis statum tenentes, & saluti animarum, aut oratione, aut ministeriis quoque Ecclesiasticis vacantes. Grauisimum ergo erit Deo hos suos pauperes alere, & indigentiae eorum subuenire. In quo certe saeculares non parum errant, putantes male, aut imprudenter in sum, quicquid religiosi impeditur, & non ad ipsorum sumptus, sed vanos & profanos, erogatur. Clamant illi cum imperfectis discipulis: Ut quid perditio haec? poterat enim vnguentum istud venundari, & dari egenis. Nec animaduertit quod egenis religiosus datur, qui ratione status perfectionis, pauperibus saecularibus praestat, & Christo ipsi, atque ad eius cultum offertur. Neque istud est diuitias in religionem aduhere; quia donator earum, eas a se abdicat, & neque quoad dominium, neque quoad usum in suam utilitatem assumit, sed ex bonis cenobij, sicut & reliqui, necessaria humiliter recipit. Sed licet hoc ita sit, quod religiosus cenobium ingrediens, laudabiliter bona sua religioni concedit, aut ea relinquendo voluntati prelati (quod perfectius est) ut ipse, cui omnium domorum indigentia perspecta est, indigentiori applicet, vel (quod est imperfectius) ea bona ad huius vel illius domus usum applicando: tamen religio laudabilissimè & prudentissimè faceret, si nihil omnino ab ingrediensibus religiosus acciperet, sed omnia in pia opera, atque in pauperes alios ingrediens erogaret. Cuius rei causas, quas aliquando nos experti sumus, grauisimis verbis in hunc ferè modum Cassianus exponit. Et dicitur ne vobis quidem cenobij profuturas suscipere ab eo pecunias acquiescat. Primum ne confidentia huius oblationis instans, nequaquam se pauperibus fratribus aequare dignetur: tum ne per hanc elationem nullatenus ad humilitatem Christi descendens, cum in disciplina non possit cenobij perdurare; egressusque, exinde, ea, quae in principio renunciationis suae spirituali feruore succensus intulerat, tepescens postea non sine iniuria monasterij sacrilego spiritali recipere, atque exigere molietur. Quod omnimodis obseruari debere, multis sunt experimentis frequenter edocti. Nam per alia minus cauta monasteria simpliciter quidem suscepti, de eis, quae intulerant, quaeque in Dei opera fuerant dispensata, cum ingenti post blasphemiae rehibitionem poscere tentauerunt. Haec ergo mouere debent, ut religio prudenter

Athanasius in vita. Scriptor in Iannuario.

Ambrosius. Officiarius. c. 30.

Simon de Cassia. l. 9. c. 46.

Philo lib. de vita contemplat.

Marci. 14.

Cassianus. 4. de institutis. c. 4.

gubernata, & humilitatis ac profectus suorum religiosorum amore tacta, si possit, & non multum indigeat, nihil velit à suis filiis, dum à mundo discedunt, accipere. Atque his exposuit manet primus hic gradus paupertatis, quem ille feliciter tenet, qui vniuersa quæ habet, opere & affectu deserit, & secundùm decretũ Domini ea pauperibus, his, aut illis, prout dictũ est, magna mentis alacritate distribuit.

Secundus gradus Paupertatis votum de rerũ abrenunciacione emissum implere.

CAPVT V.

ROST abiectionem omnium rerum temporalium voto firmatam, qua quis religiosus pauper factus est, & ad primum gradum Paupertatis progressus, illa ipsius mentem cura sollicitè, vt quod Deo pollicitus est, integre ac fideliter impleat. Ad quod vocat eum Salomonis gratis ac vera sententia; qua ait: Si quid vouisti Deo, ne moreris reddere: displicet enim ei infidelis & stulta promissio. Sed quodcumque uoueris reddere: multo que melius non uouere, quàm post votũ promissa nõ reddere.]
 Votum, inquit, Deo nuncupatum placita illi res est, adeo vt non tantũ promissione de re bona ac iusta sibi facta gaudeat, verũ & rem illam voto consecratam, sine vlla mora ac celeriter exigat. Si non reddas, iã promissio dese quidem recta, atq; discreta, infidelis & stulta facta est, & ideo maximè displicet ei, qui fidelis est in promissis suis, & sanctus in omnibus operibus suis. Meliusque esset, ac iustius, nihil voto promittere, quàm, quæ semel Deo consecrasti, illi postmodum denegare. Liberum ergo fuit nobis bona temporalia relinquere, & paupertatis voto constringi. At postquam votum emissum, non est liberum sed necessarium à possessione rerum temporalium abstinere. Hic est igitur secundus nostræ paupertatis gradus, vt si iam votum paupertatis fecimus, si saluari volumus, & eternam damnationem euadere, votũ factum impleamus. Certum est namque voti in te graui fractorem, nisi ad mentẽ redeat, & de voto violato doleat, & in posterum illud obseruet, sine remedio damnari. Is non tantũ peccator, verũ & præuicator est, cui nihil proderit honesta vita, nisi ei voti facti obseruantiam adiungat. Meritoque Bernardus ad quendam voti transgressorem ait: Tu verò quantumlibet modeste & honestè viuas, si caste, si sobriè, si omnino religiosè te habeas, Deo tamen minus accepta est tua religio, quam deturpat voti præuicatio.] Nunc itaque exponamus, quid sit ista voti paupertatis impletio. Dicemus autem, quid ipsa per se deposcat, & quid minima hæc nostra societas adhuc inuolabiliter seruet, quæ hoc votum, sicut & alia duo, per gratiam Dei sine vlla laxitatis admissione custodit. Nec curabimus ad specialia descendere, quæ fortè in aliis religiosiis familiis quoad paupertatis interpretacionem, aut admittantur, aut permittantur. Quoniam si illa curò, & sine vllò, vel sine graui peccato sunt, certum est ex prælatorũ facultate, saltem interpretatiua (vt vocant) fieri, aut ex consuetudine talis; quæ iam strictæ paupertati derogauit, attentari. Nos autem, qui non euentus speciales, quæ conscientiam attingant, tractamus, sed perfectionem virtutum tradendam suscipimus, quid religiosa paupertas voto firmata per se, sine vllis dispensationibus, aut relaxationibus postulet, volumus explicare.

Qui ergo statum religiosum professus est, seu tria voca substantialia huius præstantissimæ vocatio-

Anis amplexus, quorum vno vniuersis rebus renunciauit terrenis, nihil omnino potest tanquam proprium possidere. Tunc autem aliquid tanquam proprium possidet, quando dominium rei alicuius retinet, aut clam illam habet inficio prælato, paratus de illa vel per donationem, vel per venditionem, vel alio quouis modo pro suo arbitratu, sine vlla dependentia à voluntate prælati, disponere. Qui hac ratione aliquid alicuius momenti sibi reseruat, manifestum crimen in paupertatem admittit, & est in statu damnationis. Nam primam fidem, qua omnia Deo consecrauit, irritam facit: & cum Deo totum, quod habeat, debeat, non totum, sed partem tantum soluit. Et sicut ille, qui debuisset regi decem millia talenta, reus esset mortis, si potens omnia reddere, vnum tantum persoluisset, reliqua verò denegasset: ita omnino religiosus aliquid contra voluntatem prælati sibi reseruans, dignus est æterna morte, quoniam omnia illa, quæ reliquit, quasi vnius talenti rationem habent; illud verò, quod retinet, in quo possidendi propositum & voluntatem inuoluit, quasi non gēta nonaginta nouem talenta sunt, quæ Deo inuerecundè surripuit. Licet enim illud, quod retinet, multo minus sit eo, quod reliquit, tamen quia propositum nihil possidēdi non obralit, quod in immensum omnibus rebus pretiosius est, ideo tantillum dicitur persoluisse, & maximam partem debiti denegasse. Hoc autem fuit peccatum Anania, & Saphira, quod temporali & æterna morte punitum est. Licet enim nos supra ex Cassiano, & aliis dixerimus fortasse coniuges istos tantum venialiter peccasse, nec in æternum fuisse damnatos, quoniam non ex voto, sed libere suis facultatibus renuntiabant, quod & Origenes, & Augustinus indicare videntur; Tamen probabilius est eos fecisse votum paupertatis, ac ob fractionem eius, qua aliqua sibi reseruauerunt, in mortē corporis incurrisse, & gehennæ cruciatus comparasse. Idque significant illa verba: Anania, cur tentauit Satanas cor tuũ mentiri te spiritui sancto?] Et postea: Non es mentitus hominibus, sed Deo.] Et insuper: Quid vtrique conuenit vobis tentare spiritum Domini? Nam & mentiri Deo, & Spiritui Sancto, & promissis Deo factis non stare: & tentare spiritum Domini, est, aduersus spiritum sanctum, quasi non esset Deus, aut esset rerum, quæ geruntur ignarus, fraudem commisisse: Atque hos infelices votum paupertatis fecisse ante fraudem istam, docuit elegantissimè Greg. Nazianz. (vt alios omittam) qui sic cecinit:

*Quis porro pœnam Anania Saphiraq; tremendam
 Cum legit, occultos nummos qui morte luere,
 Non etiam leuiter metuit perfringere vota?*

Similes his sunt omnino, qui post votum paupertatis aliquid sibi, reluctante aut inficio prælato, retinēt, & simili absque dubio pœna afficiēdi sunt. Qui licet in hac vita (Deo cū illis mitius agente) minimè temporali pœna puniatur, tamen in futura vita tantam religionis eueriores, & sanctissimi voti violatores, æterna, si nõ se emēdauerint, morte plectētur.

Et quidem hos Basilius non quacumque inferni pœna, sed dānatione Inde proditoris, exterrēt, cuius sanè vestigiis inhaerent. Hæc eius sentētia est. Proinde perspicuum est, qui talis sit, eum de præcedenda, & morte afficienda anima sua, meditari, qui exiguis obolis salutem suã addicere, ac prodere paratus sit, & alter Iudas efficiatur, nepe, qui à furto exordiat, & in prodicionē desinat: quando vtille Dominum, sic iste veritatis verbum prodit. Quando enim in iusturi nostri regula hoc habet, nõ licere nobis neq; ab ea societate, ad quã aggregati sumus, disiungi, neq; ne

Ecl. 5.3.
4

Bernard.
epist. 2. ad
Fulcan.

Adu. 5.
5.
Suprà li.
1. p. 2. c. 8.

Aff. 5.3.
4

Nazian.
præcep. ad
Virg.

Basil.

